

Monumentnummer*: 518058

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 18 februari 2002
Kadaster deel/nr 82795/142

Woonplaats* Zaandam
Gemeente* Zaanstad
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Zaandam
Locatieomschrijving Ringdijk van de Kalverpolder

Kadastrale gemeente* Zaandam
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 864

Omschrijving**

Inleiding

WINDMOTOR "De Hercules", gebouwd in 1922 ten behoeve van de Kalverpolder en thans nog als zodanig in gebruik. De windmotor staat aan de oostelijke Ringdijk van de Kalverpolder.

Omschrijving

De windmotor bestaat uit een betonnen fundering met vijzelkom en vijzel, alsmede een stalen constructie die het motorlichaam en het windrad draagt. Het motorlichaam bestaat uit een windrad met 30 wieken, gedragen door tien armen die op de naaf van het rad gemonteerd zijn. Behalve een windrad bestaat het motorlichaam uit een betrekkelijk brede hoofdvaan, alsmede een zijvaan waarmee de stand van de molen door middel van spankettingen aan de windsnelheid wordt aangepast.

De toren die het motorlichaam draagt is geconstrueerd uit vier stalen stijlen met hoekprofiel, die in de top samenkomen. De toren is met horizontale en diagonale dwarsverbindingen gestijfd. Met name de bovenste helft van de constructie is van horizontale verbindingen voorzien.

Halverwege de toren is een platform dat via een ladder wordt bereikt en vanwaar een tweede ladder naar de top leidt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Door het midden van de toren is de verticale motor-as gestoken, die met behulp van conische tandraden de vijzel aandrijft. De tandraden worden gesmeerd door oliedruppelaars.

De stalen vijzel rust in een vijzelkolom, die met een houten vlonder is afgedekt. De draaipunten van de vijzel en de overbrenging op de vijzel en de overbrenging op de vijzelas worden met oliedruppelaars gesmeerd. Het opgemalen water stort in de middenloop van de fundering, vanwaar het direct in de ringvaart vloeit.

Op de betonnen fundering staat rond de onderste delen van de constructie een kleine opbouw in rode baksteen

Waardering

De windmotor "De Hercules" is van algemeen belang wegens cultuurhistorische en civieltechnische waarde als gaaf bewaard gebleven en relatief zeldzaam geworden voorbeeld van een geïnnoveerde vorm van windbemaling, die na 1910 in Nederland werd geïntroduceerd en vrij algemeen werd toegepast. De windmotor heeft situationele waarde door de opvallende situering langs de ringvaart van de Wijdewormer.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolen

Functie

Molen